Nagy-Mihály, 1897. julius 1. 27. szám. Második évfolyam.

FELSŐ-ZEMPLÉN

TÁRSADALMI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

SZERKESZTŐSÉG: Hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő: Török-utcza 220 szám.

Kéziratok nem adatnak vissza. Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el. — Nyilt-tér soronkint 20 kr. — Hirdetések jutányosan számittatnak.

ELŐFIZETÉSI DÍJ: Egész évre . . . . 4 frt. Fél évre . . . . Negyed évre . . . 1 frt. Egyes szám ára 10 kr.

KIADÓHIVATAL: Hova az előfizetések, hirdetési és nyilttéri díjak küldendők: Landesman B. könyvnyomdája.

Gondolatok a nevelés köréből.

Az iskolaév kezdete és vége mindig intő szózat arra, hogy gondolkozzunk a nevelés szent ügyéről. Most, midőn az iskoláknak mintegy Janus templomainak ajtajai, bezáródtak, mi is e tárgy körül forgathatjuk tollunkat, hogy ha mindjárt csak töredékesen is, de elmondunk némely dolgokat róla, a melyeket tudni hasznos is, szükséges is és kötelesség is.

Különben olyan szerencsés téma az, a melyről mindenki azt hiszi, hogy ért hozzá. — Sokan állitják, hogy semmi se kell hozzá, csak gyermek és hogy azzal velejár a neveléstudomány, mint a tejes kávéval a nagymihályi miveletlen kifli.

Akinek gyereke van, ha mindjárt csak mosó, vagy vizhordóasszony is, már ő tudja, hogy kell azt nevelni, dajkálni, táplálni; ismeri a szoktatás és értelemfejlesztés titkát és a gyermek egészségének alaptörvényeit.

Mikor aztán alkalma van a nevelésnek teremtőtudományát produkálni, hát legtöbbször eldajkálja, eltáplálja a gyereket ugy, hogy csak a harangszó, meg a pap segit rajta. — Vajon ki tudná azt megmondani, hogy hány ártatlan kis lélek volt már és lesz még mártyrja a szülék neveléstudomány hiányának!? Ki tudná megmondani, hogy a felnőttek közül hányan köszönhetik beteges testüket, gonosz jellemüket és aljas erkölcsi érzésüket annak, hogy gyermekkorukban tudatlan nevelők vezették, gondatlan kezek ápolták?

Tudomány az a nevelés, még pedig nagy. Sőt a mint egy hirneves tudósunk mondja: müvészet. — Ezért mondta egyik nagy német filozófus, hogy két dolog van, a mi az emberre nézve a legfontosabb s legnehezebb, u. m. az embert kormányozni és a gyermeket emberré nevelni.

Tehát a ki hosszu tanulmány és hosszabb gyakorlat nélkül azt meri hinni és állitani, hogy ő ért a neveléstudomány müvészetéhez, az akaratlanul is nagyon üres fejről és nagyon mélységes tudatlanságról tesz tanubizonyságot. Századok folytanak el, mig a nevelés tudományának egy-egy axiomája megszületett.

De hagyjuk a nehézséget és szóljunk fontosságáról, mert bizony napjainkban ezt sem érzik ugy a szülők és nevelők, a mint kellene; különben sokszorosan nagyobb gondot forditanak a család és társadalom a jövő nemzedék képezésére.

Nem érzik a nevelés és iskoláztatás fontosságát, de meg is látszik szomoru jele a társadalmi élet körében. Hányszor olvasunk afféle vérlázitó eseményt, hogy a felnőtt fiu ellensége lesz édesatyjának, mint a vadállat egymásnak. Hányszor látunk embereket gonosz uton, gonosz irányban haladni, a kik gonosz és szerető nevelők kezei között derék és becsületes polgárok lehettek volna? Hányszor látunk ifju embereket az erkölcstelenség szennyes iszapjában sülyedezni vagy a léha tétlenség szégyenében rongyoskodni, kiket egyenesen a ferde vagy épen a semmi nevelés vitt az örvény szélére? Hány van olyan, a kiket csak ugy kidobnak a világ piaczára, mint a hogy némely ragadozó állat elüzi felserdült fiát, hogy éljen, a hogy tud?

Oh bizony, a jó nevelés hasznos kimondhatatlan, öröme kifejezhetetlen, hatalma az életben kiszámithatatlan. Ezért egy jó gazdának jobb tanácsot nem adhatnánk, mintha azt mondjuk: „Adj a fiadnak jó nevelést, és mindent adtál neki vagy legalább adtál oly kincset, a mely többet ér hat ökörnél és ugyanannyi tanyánál.“ Hogy miért áll ez, megmondjuk azt is.

A mai demokratikus irányu társadalom nem a külső, hanem a belső érték szerint mérlegeli az embereket. Nem a születés és gazdagság nyeri el a tiszteletet, hatalmat és közelismerést, mint a régi társadalmakban, hanem a munka, a müveltség, a tudomány. Mindezek pedig a jó nevelésnek gyümölcsei.

„Adj azért gyermekednek jó nevelést és mindent adtál neki.“

Régi közmondás, hogy ne adj kést a gyermek kezébe, de fontosabb annak a bölcsnek a szava, a ki azt mondta, hogy két dolgot ne adj az ifjuságnak: „Gazdagságot és neveletlenséget.“

Ime, iskoláink ez évben is végezték az emberré nevelés nagy munkáját. Meg is történt a vizsgálatokkal az aratás, mint a mezőn a gabonaféle veteményekkel. E tekintetben csakugyan van bizonyos hasonlatosság a természet nagy háza és az iskola kis szobája között. Vetnek és aratnak mindkét helyen. A mező a gyermek szive és lelke, szántó-vető a tanitó, vetőmag a tudomány számtalan elemei, aratók a szülők és censorok. Hogy milyen volt e téren az aratás, arról meggyőződhettek az érdeklődők. Most csak azt emlitjük ki, hogy szántogatni, mivelni kell a gyermek lelkét is, mint a földet, hogy abban a tudomány és erkölcs nemes pálmái gazdag gyümölcsöket teremjenek, s hogy a müveletlen föld csak gazt terem, épen ugy áll, hogy neveletlen gyermekből csak ártó dudvája és folytó mételye lesz a társadalomnak.

A kis ember lelkében — mikor a világba lép — ezerféle hajlamok szenderegnek, mintha csak az összes állatvilág természete érvényesülne benne. Hiszen látjuk, hogy még a nevelés mellett is megesik, hogy egyik-

TÁRCZA

Darkau.

Kint ülök az erkélyen. Hallom a gyenge szél zugását, a mini az illatot lebelő fenyőlombokon, s a most bimbózó akác s a bájos, lenge nyirfákon búgva, nyugtalanul keresztül hajt. Aloe-fenyők tele, tele vannak puha, hajtszerü fiatal hajtásokkal; a kis, gyenge bojtocskák remegnek, a mint a szél hozzájuk ér, hogy csókot leheljen finom, üde zöld levélkéikre. Jazmin és vaigelia illat tölti be a nap fényes, meleg levegőjét, majd valami más szag száll felém; hi telen nem tudom, hogy milyen, de izgatni kezd, előre hajlom s tele tüdővel szivom, hogy ráismerjek, mint a vizsla, mikor a vadat megérzi és szimatolni kezd. Itt valahol, a közelben szénát gyüjtenek, talán megforgatták a tegnap lekaszált rendeket s az üditő szénaillat fölszabadult, a szél szárnyára kapott s hozzám jött. Ez a pompás illat megremegteti lelkemet: odahaza is most kaszálják a szénát, a himes réteken most villognak az acél kaszák. Valami nyugtalanság kezd rajtam erőt venni, kezdem a szél búgását nem hallani. A lekaszált füvek, margáréták, szirontárok, a szelid szemü myosotis, fölajzotta kedélyem nyugalmát: *szeretnék haza menni!*

Darkauban, osztrák Silésia lankás, fenyő borított tájékán vagyok, hogy a darkani, csodaszámba menő jód-brom só forrásának vizével beteg, reumatikus karomat meggyógyitsam. De hall'! Hurpengetést hallok; öt óra! a czigányzene megszólal; egy gyors tempoju csárdásnak hangjai áthatolnak a sürü lombozaton — *lehűtnek.* Vizet kell inni; a fürdő orvosa, mindnyájunk jó szelleme, nagy bölcsen ugy rendelte, hogy a zene a vizivás idejére szóljon; tudja, hogy a rettentő rossz vizet a zene melodikus, rithmikus hangjainál könnyebben hajtjuk fel.

Szomoru hely, egy ilyen *valóban gyógyfürdő.* Az ember csak az ilyen helyen látja, hogy az emberiség mennyire beteg, mennyire boldogtalan; egészség nélkül e földön nincs boldogság. A budha vallás alapitója, Sakia Mumi, negyven esztendőt töltött egy öserdő magányában, a hol teljes elvonultságban elmélkedett, hogyan lehetne az embereket boldoggá, illetve egészségessé tenni? Ugy tartotta, hogy mig az ember asszonytól, fájdalmak közt születik, a *Nirvánán kivül* nem lesz boldog — de hát néki sem adatott a bölcseség kövét föltalálni. Krisztus ellenben látván a testi szenvedőket, azt mondta: Szeressétek egymást s fájdalmaitok is megenyhül. Ennek a mély krisztusi eszmének megkapó megtestesülését látom itt Darkauban: Van itt egy ujonan épült, mondhatnám luxussal berendezett gyermek-otthon, a „*Kinder Heim*“, a mely a fürdő orvos, Dr. Dégre, a ki különben is Bécsnek egyik keresett gyermekorvosa, személyes felügyelete alatt áll. Ebben a gyermek-otthonban, a hol a gyermekek szülők nélkül vannak elhelyezve, az orvos és két apácza a fentebb emlitett krisztusi eszmének megfelelőleg, véghetetlen türelemmel, szeretettel ápolják és gondozzák a szerencsétlen skrofulás, angolkóros és hörbajos gyermekeket.

A zene szól. Megisszuk a vizet, megkezdjük a sétát és figyelünk: Itt jön egy házas pár; a férj beteg, nehezen, inogva jár, mintha a szél ütötte volna. Felesége egy magas, nyulánk, szőke asszony támogatja. A férfi arcán, valami szelid mosolygás, valami bizalom, bizonyára a meggyógyulás reményének meleg csillogása, terül el. Az asszony szemei szomorunak, félti férje életét s véghetetlen szeretettel, gyöngédséggel támogatja, vezeti. Amott tovább egy uri ember nagy kinosan egyik padtól a másikhoz vonszolja magát; az ember szive összeszorul, szinte köny gyül szemeibe: sajnálja, vele érzi a rettentő helyzetet. Ezt nincs ki vezesse, vigasztalja, támogassa — talán agg-legény. Tovább egy kis lármás csoport tünik föl: a „*Kin, der Heim*“ lakói; a kis csoportot az egyik apáca vezeti. Az orvos sietve jön velök; egy percre megáll, hozzájok hajlik, egy pár szivélyes meleg szó, vállveregetés, aztán tovább siet. A „*Schwester*“ s az *orvos arca* annyi szeretetet fejez ki s a gyermekek olyan ragyogó szemekkel néznek rájok föl, hogy azok az anyák, a kik, miután gyermekeiket idehozták, ha csak egyszer látnák e két szempár és két arckifejezesét, esténként nyugodtan hajtanák fejöket álomra: a gyermekek jó kezekben van. nak itt. Ma hoztak ide egy kis magyar fiut is — Arvából. Egy német családnak négy gyermeke van itt, a legkisebb egy éves, a kit a kutnál ugy csalnak meg, hogy a gyógyvizet édes tejjel, szopó üvegből adják be néki. — Ez aztán az ugynevezett kegyes csalás. Majd egy fiatal lány jön mankóra támaszkodva. A zene szól, a megfigyelés, a siralom völgyeinek egy részét láttatja velem; a kontraszt nagy, de van belöle egy kivezető ösvény, a melyen, mint egy megvigasztalódik az ember: a *remény ösvénye.*

Dacára, hogy a honvágy el-elfog, hogy sok beteget látok, szeretek itt lenni; szeretem Darkaunak kedves csöndjét, ózondus, pompás levegőjét, sétautait és hollandi tisztaságát.

Nemde, az irigység, még ha a legjobb jóakarattal is vesszük, soha sem mehet a jó lelki-

ben vagy másikban némely állat temperamentuma is nyilvánul egy kicsit, nemes vonások háta megett.

Ezért hasonlitjuk a közbeszédben is az egyiket tigrishez, oroszlánhoz, rókához; a másikat elefánthoz, szamárhoz vagy bárányhoz; a harmadikat libához, pávához, vagy galambhoz; mást ismét a piaczilégyhez, a pókhoz vagy a pióczához. Méltán mondhatja Göthe Mefisztóval, az ördöggel, midőn ez az Ur előtt korholja az embervilágot, igy szólva: „Az állatok közt ő a legállatibb. Nem jobb a mezei hosszulábu tücsöknél, szökik, repül . . . S a fübe visszaesve, a régi nótán ujra zöngicsél. Oh, ha még a füben maradna folyvást! de minden poesba beleüti orrát.“

Szóval tehetetlen állatnak születik az ember és csak a nevelés hosszas fáradsága által lehet a fenséges vonásokat lelkivilágán és arczán kidomboritani ugy, hogy ő ember legyen az emberek között és isten az állatok között. Hogy az ember e magas hivatását elérje, szüksége van arra az iránytüre, a melylyel uralkodhatik az indulatok tengerén; szüksége van az önuralom erélyére, mint a lovagnak a sarkantyura. Ehhez pedig csak nevelés által jut, a melyben, ha nem részesülhet, egyik vagy másik állati szenvedély ragadja meg lelke felett az uralmat és ragadja őt a boldogtalanság utján a bün örvénye felé. Lehet belőle rossz ember, a kire ismét ráillik Mefisztónak, az ördögnek, eme szava:

„Az ember uram, oly nyomorba jár,
Restellek is beléjük bujni már.“

Gondot, tehát gondot a gyermekek nevelésére, még a szünidő alatt is! A nevelés folytonos éberséget és lelkiismeretet kiván a szülőktől. Boldog az az ifju, aki elmondhatja magáról azt, amit Horatius, a rómaiak nagy költője mondott atyjáról: „Minden tanitóim között az atyám volt a legönzetlenebb és leghüségesebb őröm és nevelőm, aki tisztán megőrizte szivemet minden rosztól, sőt a rossznak még gyanujától is.“

Ezeket vegyük fontolóra az iskolai szünetben.

A város dolgai.

Nagy-Mihály város képviselőtestülete f. évi junius hó 24-én d. u. közgyülést tartott rendkivül nagy érdeklődés mellett.

Jelen voltak: Sulyovszky István v. főbiró, Szladek József v. biró, id. Záborszki Lajos, legifj. Hoczman György, Görgey Géza, Tolvay Imre, Vaszily János, Barnai Andor, Papp Gyula, dr. Widder Márk, Glück Mór, Bartus Boldizsár, Brügler Benjámin, Czibur Bertalan, Baján Imre, Spiegel Bernát, Fröhlich Gyula, Lakner Antal, Brügler Sámuel, Hubert Albert, Szirmay József, Kozma András, Hoszpodár Mihály, Friedman Simon, Buzay Gusztáv, Spiegel Samu, Csincsár András, Nagy György, Frimmer György, Pollák Henrik, Bucsinszky Lajos, Herczik József, Bujdos István képviselőtestületi tagok és Tóth Árpád városi jegyző.

Sulyovszky István v. főbiró a szép számmal egybegyült képviselőtestületi tagokat üdvözölte s a közgyülést pontban délután 3 órakor megnyitja.

Ezután tárgyalás alá kerültek az alábbi ügyek a következő sorrendben:

I. tárgy. A nagymihályi állami iskolának 4 tanteremmel leendő kibővitése tárgyában készitett uj költségvetés tárgyalása.

Városi főbiró által kellően megvilágitott jelentés folytán, miután a képviselőtestület belátta azt, hogy azon hely, hova az uj iskola épitése tervezve volt, a czélnak ugy közegészségi, mint szépészeti tekintetből meg nem felelő, s miután az iskolának a kiküldött iskolai bizottság alkalmas helyül a tornateret hozza janaslatba, — egyhangulag hozott határozattal kimondatott, hogy a község, a mintegy 11454 frt 64 krba kerülő épitkezést, szem előtt tartása mellett annak, hogy az épitkezési költségre az iskolai pénztárban jelenleg levő s évről-évre mutatkozó számadási feleslegelett a miniszterium által engedélyezve mindaddig, mig az épitési költség teljes fedezetet nyer — elvállalja s annak haladéktalan megkezdését elhatározta. Az ügyiratoknak ily értelemben leendő fölterjesztésére a v. főbiró azzal utasittatott, hogy a miniszteriumnál, tekintettel a község teljes vagyontalanságára és azon körülményre, hogy 1885. évben az államositás alkalmával 26000 frtot meghaladó összeggel járult e község az állami elemi iskola létesitéséhez és hogy a tandijon felül évenként 2500 frtot ad ma is a fenntartáshoz, holott szükségleteit 40% pótadóból fedezi, s végre hogy az épitési kiadásokat kölcsönpénzből képes csak fedezni, — mindezen nyomós okok alapján a fölterjesztéssel egyidejüleg azt, hogy az állami iskolai számadás feleslegét nemcsak e 11454 frt 64 kr. épitési tőkének, hanem a rendelkezésre álló mai feleslegen fölül kölcsön fölveendő és igazolandó tőke kamatának is az iskolai fölöslegből leendő megtéritését a miniszterium engedélyezze.

Kimondatott továbbá az is, hogy miután az épitkezésre forditandó készpénz rendelkezésre nem áll a v. főbiró a hiányzó pénzszükségletről való gondoskodásra utasitva, meghatalmaztatott, hogy a szükségelt pénzösszeget bármely pénzintézetből fölvehesse.

II. tárgy. Az ungvár-nagymihályi vasutra törzsrészvény jegyzés iránt benyujtott kérvény tárgyalása.

Tekintettel arra, hogy az épiteni szándékolt vasut Nagy-Mihály városra csak káros következményeket vonhat, egyhangulag hozott határozattal kimondatott, hogy a törzsrészvények jegyzését nem óhajtja.

III. tárgy. A „Béres“-utczán átvonuló megyei ut köalapozása s utczarendezés tárgyában.

Városi főbiró bejelentette, hogy a Béres-utczai ut kiépitése 3500 frtra irányoztatott elő s az esetre, ha a vármegyei hatóság az ut kiépitésére a vállalatot a községnek fölajánlaná, annak elvállalására megbizást kér.

E tárgynál Baján Imre képv. test. tag az iránt szólalt fel, hogy ezen inditványhoz csak az esetben járul hozzá, ha a község ezen vállalatokból eredőleg semmi veszteségnek sem néz elébe.

A képviselőtestület a v. főbiró által előadottakból beigazoltnak látván azt, hogy a község ezen vállalatnál semmi esélynek nincs kitéve, s meggyőződvén arról, hogy a v. főbirót ugy ezen ügyletnél, mint eddig mindenkor, a legjobb intenczió vezérli, őt megbizta, hogy a mennyiben a megtartandó tárgyaláson a vállalatnak czélirányosságáról meggyőződést szerzend, a szükséghez képest a vármegyével szemben, mint vállalkozó, szerződésre lépjen.

IV. tárgy. Városi főbiró a „Török“-utcza jelenlegi tarthatatlan állapotát ismertetve, annak haladéktalan kiépitéséhez meghatalmazást kért, továbbá tekintettel arra, hogy a jelzett utczát legnagyobb mérvben a gróf Sztáray-uradalom veszi igénybe, az 1890. évi I. t.-cz. értelmében az épitési költségaránylagos viselésére nézve az uradalom ellenében leendő törvényes lépések és intézkedések megtétele iránt, szintén felhatalmazást kért.

Baján Imre urad. igazgató s képv. test. tag, a törvényre való hivatkozással, bár elismeri, hogy a jelzett utat nagy mérvben igénybe is veszi az uradalom, hol tisztán mezőgazdasági terméneyk fuvaroztatnak, de tekintettel arra, hogy az uradalmi fogatok ezen egy uton kivül másikat nem használnak, s végre tekintettel arra, hogy az uradalom a községi utak fentartásához amugy is tetemes összeggel járul, a v. főbiró ez ügyben tett második inditványának mellőzését kérte.

A minden irányban kellően megvitatott és fölvilágositásokkal kisért ügyben határozatilag kimondatott, hogy tekintettel arra, miszerint a török-utcza jókarba állitása föltétlenül szükséges, annak kiépitése egyhangulag elhatároztatott; az inditvány második, vagyis azon része, hogy az uradalom ellenében a hozzájárulás mérvének megállapitása iránt a törvényes lépések megtétessenek, szavazattöbbséggel mellőztetett.

V. tárgy. Olvastatott a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a tanitói nyugdij törlése és visszatéritése iránti leirata.

Örvendetes tudomásul vétetett.

VI. tárgy. A község elöljárósága az 1897. évi községi közmunka összeirását s az erre vonatkozó költségelőirányzatot megvizsgálás és jóváhagyás végett bemutatja.

Egyhangulag hozott határozattal kimondatott, hogy az 1897. évre összeirt 126 igás napszám és az 1896 évről maradt 673 frt hátralékkal együtt 1851 frt 70 krt tevő váltságösszeg értékét képező községi közmunka a következő utak javitására lesz forditandó: Lasztoméri közs. vicinális utra 4/16-od részben, a sörházi utra 1/16-od, a temető utra 1/16, a verbóczi utra 1/16, a kórházi utra 1/16-od, a török utczára 6/16 és a községi járdák javitására 2/16-od részben.

Az 1890. évi I. t.-cz 52. § a értelmében a községi közmunka mikénti ledolgozása fölötti felügyelettel Sulyovszky István v. főbiró bizatott meg.

VII. tárgy. Tóth Árpád v. jegyző folyamodványának tárgyalása szabadságolás iránt.

A kérvényben fölhozott okok figyelembe vétele után a képviselőtestület a kért két havi, 1897 évi julius hó 1-én kezdődő szabadságidőt megadta s városi főbirót utasitotta, hogy a kirendelendő helyettes jegyzőnek havonkénti 50-50 frt fizetést a városi pénztárból folyósitsa; — továbbá kérvényező Tóth Arpád jegyzőnek gyógykezeltetésére, a városi pénztárból 100 frtot utalványozott a képviselőtestület.

VIII. tárgy. Berkovics Mendel és társa pótadó visszatérités és törlés iránti kérvényének tárgyalása.

A kérvényben fölhozott okok alapján, a kérvényezők által illetéktelenül 1896. évben befizetett 29 frt 27 krt visszafizetése a városi pénztárnak és az 1897. évre kirótt 34 frt 04 kr. községi pótadó törlése a község jegyzőjének meghagyatott.

IX. tárgy. Pollák Henrik kávéháztulajdonos kérvénye a záróra meghosszabbitása iránt.

Illetékességi ok hiányából a kérvény visszautasittatott.

X. tárgy. Városi főbiró jelenti, hogy az elrendelt próbakövezés elkészült s igy az 1897 évi márczius hó 1-én tartott közgyülésben nyert megbizatásának eleget tett.

Helyeslőleg tudomásul vétetett és a v. főbirónak ezen megbizatásánál kifejtett odaadó fáradozásáért köszönet szavaztatott.

Több tárgy nem lévén, a közgyülés a városi főbiró éltetése közben berekesztetett.

Vegyes hirek.

— ***Városunk nagykeblüsége.*** Mint lapunk más helyén olvasható, városunk képviselő testülete junius hó 24-én közgyülést tartott, mely alkalommal tárgyalás alá került a török-utcza kövezési ügye is. *Sulyovszky* István v. főbiró e tárgynál megbizást kért arra, hogy a gróf *Sztáray* féle uradalom ellen, mint olyan ellen, mely a jelzett utat állandóan a legnagyobb mérvben használja, a törvény által biztositott eszközöket igénybe vehesse annál is inkább, mivel az uradalmat már igen sok izben felkérte a kövezés hozzájárulásához, de eredménytelenül. Egy alkalommal ugyan az uradalom jelét adta nagylelkűségének és levélileg értesitette a főbirót, hogy nagyon szivesen hozzájárul az ut kövezéséhez és ad is követ annyit, a mennyi csak kell — de pénzért. — Az uradalom igazgatója, *Baján* Imre, a közgyülésen mellőzni kérte a főbiró inditványát azon indokolással, hogy ők ugyis sokat fizetnek az utak fenntartásához és miután a török-utczán csak mezőgazdasági termények szállittatnak. — A város böles atyáinak egy része tényleg az uradalmi igazgató álláspontjára helyezkedett és a megbizás ellen szavazott, a másik rész pedig, mely nem mert szint vallani, azt az elvet követte, hogy ha a kis ujjamat megharapom, épen ugy fáj, mintha a hüvelyk ujjamat harapnám meg, azaz tartózkodott a szavazástól és igy esett meg, hogy az inditvány, mely kizárólag a város érdekében tétetett a főbiró részéről, elvettetett. — Az ellen természetesen nem lehet kifogása senkinek, ha meggyőződését követve, arra a dologra szavaz, a mit üdvösebbnek és czélirányosabbnak tart, de az már csak mégis furcsa, hogy akadnak képviselőtestületi tagok, a kik lehet hogy önérdekből vagy más egyéb szempontból, nem mernek szint vallani és tartózkodnak a szavazástól akkor, a mikor tisztán a város érdekéről van szó. Igy esett aztán meg, hogy a városnak sikerült bebizonyitani az egész világ előtt nagylelkűségét. — Különben megjegyezzük, hogy a főbirónak egyáltalán nem kellett volna e megbizást a közgyüléstől kérni, mert a törvény e tekintetben világosan intézkedik és kimondja, hogy ha valaki egy utat állandóan nagyobb mérvben használ, mint más, olyan mérvben tartozik az utfenntartási költségeihez hozzájárulni. Ezt a paragrafust pedig a főbiró épen ugy ráhuzhatta volna az uradalomra, mint a hogy másra lehet alkalmazni.

---

tulajdonságok számába? Nem, magam is tudom, hogy ugy van s még is ezt az erős és gazdag gyógyforrást az osztrák szomszédoktól irigylem. A forrás olyan gazdag, hogy a betegek fél, vagy egész tiszta jód-sós fürdőket kapnak. Olyan közel van a határhoz, hogy a mienk is lehetne!

Utja, a kassa-oderbergi vonalon gyönyörü szép. A Vág-völgye, a szeszélyesen kanyarodó, sebes folyásu Vággal fölöttébb szép, megkapó. A Vágon a tótok számtalan tutajon usztatják a nagy szálfákat, deszkát, lécet, zsindelyt, gyakran egész le Budapestig is lemennek, a lánchidnál is látni őket. Leverőleg hatott a nép szegényes öltözete, a viskószerü házak s a kevés szarvas-marha; az utóbbi erősen rávall a nép szegény voltára. Valamint, hogy a liptó-szt.-miklósi állomáson, eltekintve a vasuti hivatalnokoktól, nem értettek meg magyarul, pedig csak egy lavór vizet kértem! Egy, az uri osztályhoz tartozó asszony is szállt be hozzám a coupéba s az is tótul beszélt a kis fiával!

Megmondtam-e már, hogy magyarok, nyolcan vagyunk itt, sőt az orvos ur is kitünően beszél magyarul, a fürdő kezelője, a „Verwalter“ meg éppen tősgyökeres bihari magyar ember. Rendkivül jól esik, ha az ember megérkezik s itt, Silésiában, édes magyar szóval fogadják.

Az olvasóteremben mi, magyarok, a Budapesti Hirlapot a Fővárosi Lapokat és a Neues-Pester Journalt, de a Kakas Mártont is olvashatjuk, azonkivül egy csomó német lapot is.

A ki tehát beteg, jöjjön Darkau megszentelt forrásához. A fürdők neutrális helyek, a betegség megszüntet minden chauvinismust — még a kvota áldatlan esztendéjében is!

Balogh Irma.

Iskolánk értesitője. Mintaiskolánk gondnokságának megbizásából *Mathiász* József igazgató mint minden évben, ugy ez idén is, összeállitotta az iskola évi értesitőjét. Ebből a sokat mondó füzetből kiemeljük a következőket: Összes népoktatási intézeteinkben felvétetett 709 fiu- és 549 leánytanuló, még pedig: kisdedovodába 253 gyermek, fiuiskolába 346, leányiskolába 344, ismétlő iskolába 70 leány és 17 fiu, iparostanoncz iskolába 183 és végre a gazdasági tanfolyamra 45 tizenöt éven felüli tanuló. Igazolatlan iskolai mulasztás kevesebb volt, mint az előző évben, a növendékek egészségi állapota a lefolyt tanévben nagyon kedvezőtlen volt a különféle járványok miatt. Meghalt 11 tanuló. A tanitótestületnek ez évben két tagja halt meg: Dr. *Veszperényi* Józsefné *Rémay* Katinka és *László* E. Flórisné *Myxyeh* Teréz. Maghalt ezenkivül egy gondnoksági tag is: *Dr. Fleischner* Samu, a ki igen sok szegény tanulót részesitett egészen zajtalanul segélyben. A két elhalt tanitónő helyét: *Mihalcsik* Teréz kinevezett és *Biringer* Elza helyettes minőségben töltötték be. A tanitói könyvtárnak van 174, az itjusági könyvtárnak pedig 255 kötet könyve. Szemléleti kép van 66, számolóeszköz 125, földrajzi tanszer 34, természetrajzi szer 52, természetrajzi kép 52, ásvány 854, természettani eszköz 103 drb. A tantestületnek van egy igazgatója, 6 tanitónője, 5 tanitója, 2 óvónője, 7 hitoktatója; ezenkivül van két iskolaszolga és két dada.

—***Kivándorlók nyomora Amerikában.*** A filadelfiai osztrák-magyar konzul legutóbbi jelentésében újólag is a lehető legsötétebb szinekkel festi az Ausztriából és Magyarországból kivándorlott munkások helyzetét. A munkás-viszonyok az utóbbi évben napról-napra rosszabbodnak, mert az iparvállalatok s különösen a sok munkást foglalkoztató kőszénbányák jelentékeny része beszüntette az üzemet. Az utóbbi nagy sztrájkok, amelyekben több ezer magyar és féleg felvidéki tót munkás részt vett, szintén a munkások sanyaru helyzetét illusztrálják. A magyar kivándorlók száma pedig az utóbbi évben ismét megszaporodott; a konzuli jelentés szerint 9898 magyar honos vándorolt ki ismét Amerikába. A télen át nagy nyomornak voltak kitéve a munkások s csak a társadalmi uton való segitség mentett meg ezer meg ezer családot az éhenhalástól.

— ***Lapunk sajtópere.*** *Zalánffy* Sándor homonai utbiztos egy hozzánk intézett levélben tudatta, hogy lapunk 25-ik számában „Utainkról" cim alatt közölt vezérczikk miatt a sajtópert megindította és hogy felettes hatóságánál maga ellen a fegyelmi eljárás folyamatba tételét kérte.

— ***Uj rendezett tanácsu város.*** S.-A.-Ujhely nagyközségnek rendezett tanácsu várossá való alakulását a m. kir. helügyminister legközelébb jóváhagyta.

— ***Kongresszusi képviselő.*** A homonnai, nagymihályi és gálszécsi esperesi kerületek egyértelmü megállapodásához képest a katholikus congressusra képviselőül *Viczmándy* Ödön, közéletünk kitünő tagja és a katholikus hitfelekezet buzgó és igaz hive kéretett fel, a ki a jelölést el is fogadta.

— ***A trafikok vasárnapi szünete.*** A trafikosok, akiknek a törvény nem enged vasárnapi munkaszünetet, már régebben mozgalmat inditottak, hogy nekik is legyen némi szabadidejük. Most, mint értesülünk, végre meghallgatták a trafikosok panaszát s a monarkia mindkét államában olyan törvényjavaslaton dolgoznak, amely a trafikosoknak is megadja az óhajtott szünetet. A javaslat valószinüleg arra kötelezi a trafikosokat, hogy vasárnap délelőtt csak 4 óra hosszat, délután pedig csak 2 óra hosszat tartsák nyitva boltjukat. Szó van arról is, hogy olyan városokban, amelynek ötvenezernél több lakosa van, a trafikosok minden második vasárnap délutánján zárva tarthatják üzletüket.

— ***A gatályi iskola évzáró vizsgája*** A gatályi állami elemi iskolában folyó évi junius hó 19-én volt az évi záróvizsga. A vizsgálaton jelenvoltak, *Widder* Sámuel gondnoksági elnök elnöklete alatt a gondnoksági tagok és *Hutka* József bánóczi ev. ref. lelkész, mint vallástanitó. A másik két vallástanitó nem érdeklődött a közvizsga iránt. Ott voltak még: a helybeli óvónő s az érdeklődő szülék. Örömmel referálhatunk az egyes tantárgyakból elért szép sikerről, különösen a magyar nyelvben való meglepő eredményről. A tót anyanyelvü gyermekek nemcsak olvastak magyarul s az olvasottakat leforditották tót anyanyelvükre, hanem a magyar nyelvü különféle s a vizsga tantárgyaitól elütő kérdésekre egész szabatossággal s jó kiejtéssel megfeleltek miből kiviláglott, hogy a magyar nyelvet értik s beszélik. Legyen elismerés *Argay* Károly állami tanitónak, ki 3 év óta müködik hivatással e missiót teljesitő iskolában. Vizsga után *Widder* Soma gondnoksági elnök 58 gyermek között kisebb-nagyobb összegü pénzbeli jutalmat osztott ki. És mindezek után ugyancsak *Widder* Soma elnök vendégszerető házánál pompás ebédben részesültek a meghivottak. *r. l.*

— ***Kinevezés.*** A m. kir. pénzügyminister az ungvári kir. adóhivatalhoz *Peltsárszky* Rezső homonnai adóhivatali gyakornok jelöltet adótisztté ideigleues minőségben kinevezte.

— ***Eljegyzés.*** *Kail* Béla, s.-a.-ujhelyi kir. törvényszéki albiró, cs. és kir. tartalékos hadnagy, f. hó 20-án Kassán jegyet váltott *Bielek* István nyug. m. kir. főerdész leányával Erzsikével.

— ***Egy kis házivizsga.*** Most, hogy az egész országban folynak a mindenféle vizsgálatok, városunkban az iskolai vizsgálatokon kivül volt szerdán délután egy kedves kis házivizsga is. A bájos *Walkovszky* Béláné növendékei mutatták be ügyességüket a zongorajátékban szüleiknek és a jelenvolt barátoknak, kik őszintén gratuláltak az elért eredményhez.

— ***Évzáró ünnepély.*** A nagymihályi állami elemi népiskola növendékeinek évzáró ünnepélye junius hó 29-én délelőtt ment végbe az iskola udvarán. Az ünnepély hálaadó isteni tisztelettel vette kezdetét, mely után *Sulyovszky* István v. főbiró, iskolaszéki társelnök, megnyitó beszédet tartott a közönséghez, tantestülethez és gyermekekhez. A szépen átgondolt beszéd igen kellemes benyomást gyakorolt az összes jelenvoltakra és annak elhangzása után következtek az énekek és szavalások. Minden osztályból szavalt 5—6 tanuló. Az alapitványi dijak és jutalomkönyvek kiosztása után *Kosviczky* Gizella VI. osztálybeli tanuló beszédet intézett a jelenvoltakhoz és az összes tanulók nevében hálás köszönetet mondott mindazokhoz, kiket az megilletett. Végül még *Mathiász* József iskolai igazgató tartott zárbeszédet és az ünnepély véget ért.

— ***Közgyülés.*** A málczai gyógyfürdő igazgatósága junius hó 27-ére összehivta közgyülés tartása czéljából a részvényeseket, Málczára. A közgyülés elég látogatott volt, hol elhatároztatott, hogy még 100 db. részvényt bocsájtanak ki 20 frtjával. Az igazgatóság által tett eddigi összes intézkedéseket a közgyülés helyeselte és megbizta azzal, hogy a még szükséges épitkezéseket eszközöltesse. A közgyülés, *Stépán* Gábor elnök igazgató éltetése után, kinek önzetlen munkálkodásáért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott, bezáratott.

— ***Változások Abaujmegyében.*** Az ujonnon megválasztott szolgabirák közül *Kempelen* Béla Zsadányba, dr. *Pilissy* Nándor Abauj-Szántóra, *Csiszár* Kálmán Szikszóra lett beosztva, *Gedeon* Gellért zsadányi főszolgabiró a központba, *Grigercsik* Géza tb. szolgabiró Kassáról Zsadányba, *Dobsza* László Zsadányból Szántóra, *Konczol* József Szántóról Kassára helyeztetett át aug. 1-től kezdve.

— ***A szintársulat.*** *Agh* Aladár szinigazgató junius hó 24-éről keltezve levelet intézett hozzánk, melyben kérte annak közzétételét, hogy társulatával Beregszászról 28-án városunkba érkezik és itt 29-én megkezdi előadásainak sorozatát *Kiss* Mihály a népszinház első énekesének vendégszereplésével. — Mint köztudomásu, a szinigazgató, levelében tett igéretének meg nem felelt, mert mind ez ideig nem jött társulatával hozzánk és hogy most már mikor jön, nem is tudjuk.

— ***Birói vizsga.*** *Szászi Kovács* Géza szerencsi kir. járásbirósági aljegyző a birói vizsgát a napokban jó sikerrel letette.

— ***Tánczisskola.*** Az egész ország *Glück* bácsija, a hirneves táncztanár, városunkba érkezett, hogy táncztanfolyamot kezdjen. Ajánljuk őt községünk szives figyelmébe.

— ***Egy tüzoltó testület jubileuma.*** A kassai önkéntes tüzoltó-testület nagy előkészületeket tesz 25 éves fennállásának megünneplésére. Ez alkalomból igen gazdag müsorral népünnepély tartatik és külön kötetben lesz megirva a testület története. — Vajjon a mi tüzoltóségunk — hála Istennek mostanában nincs rá szükség — mikor és mire fog jubilálni?

— ***A villám áldozatai.*** A vármegyénk közvetlen közelében levő Csicser községben a napokban nagy szerencsétlenség történt. Ugyanis a villám leütött és agyonsujtotta *Szabó* Józsefet és három fiát.

— ***Ipariskolai vizsga.*** A helybeli iparos tanonczok vizsgája is véget ért már. A vizsga elég jól sikerültnek mondható, csak az a kár, hogy a mesterek az iparos tanonczok iskolai oktatása iránt rendkivül nagy közönyt tanusitanak. Különösen feltünt a szemlélőknek a sok csinos és szabatos rajz, mely tantárgyat *László* E. Flóris tanitotta.

— ***Felsőmagyarország*** legelterjedtebb lapja a Kassai Hirlap, a mely Rössler István szerkesztésében és előkelő munkatársak közreműködésével, hetenkint 3-szor jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. A községi és körjegyzők, továbba a segédlelkészek féláron kapják. Előfizetni bármely naptól lehet, s a pénz a „Kassai Hirlap" kiadóhivatala Kassán, Kossuth Lajos utcza 22. sz. alá küldendő.

— ***Miért rosszkedvüek rendszerint a szerelmesek?*** Egy szellemes asszony minap egy társaságban azt állitotta, hogy a legcsinosabb s legelmésebb emberek is szeszélyessé s rosszkedvüvé válnak, amint szerelmesek lesznek. Különösen gyakran tapasztalni ezt az ifju házaspároknál, akik rajongnak egymásért. Ugy látszik, hogy a szerelmesek a gyöngédségnek azt a bőségét, melylyel egymást elárasztják, másokkal való érintkezéseikben ellensulyozni akarják. Ezért igen gyakori eset, hogy legjobb barátaikkal szemben unalmasan és ostobán viselkednek. Alig tudnak egyébről beszélni, mint ideáljuknak tökéletességéről, ez pedig a másiknak, aki az ideált rendszerint nem ösmeri, vagy csak nagyon felületesen, éppenséggel nem érdekes. Természetes következése ennek, hogy a boldog vőlegény sokszor legjobb barátjával, a sugárzó menyaszony legbensőbb barátnőjével szakit. Az is szokása e szerelmeseknek, hogy mindenkit, akivel csak találkoznak, ideáljukkal hasonlitanak össze, s természetesen mélyen sajnálkoznak valamennyin, hiszen annyival gyarlóbbak, léhábbak, üresebbek, mint az ideál. Néha igen rövid ideig tart ez a szerelem tüzijátéka, a rózsaszinü köd széjjelfoszlik, a sugárzás elhamvad s a kijózanult szegény szerelmesek szomoruan látják, hogy a szalmatüz hevében legjobb barátaikat dobták el maguktól.

—

A cs. és kir. felséges uralkodó család magán és alapitványi uradalmainak Magyar-, Cseh- és Morvaországban levő összes épületei, leltári készletei és terményei, valamint gyárai tüz ellen a trieszti általános biztositó társaságnál (Assicurazioni Generálinál) és a termesztmények jég ellen az Assicurazioni Generali leányintézeténél, a magyar jég- és viszontbiztositó részvénytársaságnál hosszu időre lettek biztositva. Nevezett társaságok nagymihályi főügynöke *Landesman* Vilmos ur.

A közönség köre.

(E rovat alatt a közlemények díjmentesen közöltetnek, azonban a felelősség mindig a beküldőt terheli.)

Felelet „Több tanitó" urnak.

Ezen lapok 26-ik számában „Több tanitó" arra kért fel, hogy ugyanezen lapok 25-ik számában „Iskolalátogatás" czimen közlött tudósitásomból kifolyólag, már a legközelebbi számban ismertessem *Haniszkó* János bánóczi tanitó tanitási módszerét s a kitünőnek jelzett eredményt is jegyezzem fel.

Tisztelt Tanitó urak! Sokáig tünődtem azon, vajjon mi indithatta Önöket arra, hogy hozzám e szokatlan kérelemmel forduljanak, hogy én e lapok hasábjain, amely tanügyi kérdésekkel hivatásszerüleg nem foglalkozik, módszertani fejtegetésekbe bocsátkozzam. S midőn igy tünődtem, még az is eszembe jutott, hogy, mert hivatásos tanférfiunak nem tartanak, hátha csak azért tartának tanácsot, hogy megfogjanak engem az én beszédemben!? Bármi czél vezette Önöket, a felelet elől nem térek ki!

Mint hivatásos tanférfiaktól, elvártam volna azonban, hogy a föltett tételt ha tározottabban körvonalazták volna, mert tudniok kell, hogy minden tantárgynak tulajdonképen más-más tanmódja van s minthogy azt a tanitó minden egyes tanulónak egyediségéhez alkalmazni tartozik, mondhatnók egy kiváló pædagogussal — akit Önök mindenesetre ismernek — „A tanmód annyifféle, ahány a tanuló."

Mert azon feltevésben vagyok, hogy Önök kétségbe vonják a pædagogia terén való tájékozottságomat s igy hivatottnak sem tartanak arra, hogy én birálatot mondjak valaki iskolájáról, sőt talán azt is felteszik, hogy azt se tudom, mi az a módszertan; ezennel van szerencsém becses tudomásukra hozni, hogy a bánóczi tanitó tanmódjában: 1-ször tantervet, 2-szor: tanmenetet, 3-szor: tanalakot és 4-szer: tanhangulatot, mint a tanitás több mozzanatait figyeltem meg.

Ami illeti először a tantervet, ennek keretébe beosztotta s egymásután kijelölte helyét azon tantárgyaknak, melyeket az egyházi főhatóság által kiadott tanterv nyomán tanitania kellett.

Itt a jó eredmény czéljából szem előtt tartotta a tananyagot, tanfolyamot és tanrendet.

Ha pedig a tananyagról van kérdés, annyit felelhetek: fölvette a tanterv szerinti tantárgyakból azt és annyit, amit és amennyit a bánóczi vagy ehez hasonló más tótajku iskola szervezete és igénye megkövetel.

A tanfolyamnál betartotta azon neveléstani elvet: „menj közelebbiről távolabbira, egyszerüről összetettre, ismertről ismeretlenre, részről egészre, tárgyról a jelre!" Különben ennek további fejtegetése az egyes tantárgyak részletes tanmódjához tartozik.

Végre, hogy a tanrendről és tanóra beosztásról is szóljak: az évi tanitás tartamára az egyes osztályokra eső tantárgyakat a hetenként köteles tantárgyakra jó eleve beosztotta és kivetette s azt a tanitásnál lelkiismeretesen be is tartotta.

Vagy arra kivánczsiak a tanitó urak, hogy minő tanmenetet használt? Nem akarok itt széles mezőre lépni, csak annyit jelzek, — hiszen pædagogusokkal van dolgom — a számnál, földrajznál, természetrajznál kető-önalakulási tanmenetet használt. A nyelvtan tanításánál pedig analytikus tanmenetet.

Avagy a tanalakra is kivánczsiak az urak? Itt is csak röviden válaszolok.

Jó részben a nyelvtannál s kiválóan a számtannál a heuristikus tanalakot használta.

Végül a tanhangulatról is beszámolok. Ez nem egyéb, mint a tanitó rokonszenves személyi-

sége. Szivesen elismerem, hogy a bánóczi tanitó módszeréhez tartozott: a jó kedélyhangulat, tanitói buzgalom, a tantárgyak iránti lelkesedés, haza- és egyházszeretete, nyájas megjelenés, jó magaviselet, erény- és igazságszeretet.

Ime a bánóczi tanitó tanitási módszerét ezekben irtam le röviden; mert azt hiszem, nem kivánják tőlem, hogy az egyes tantárgyak tanmódjának részletes ismertetésébe bocsátkozzam, mert ez ennek a lapnak a terén kivül esik.

Azon kérést is intézik hozzám az urak: jelezzem a kitünőnek jelzett eredményt is! Ezt a dolgot kétféleképen lehet magyarázni. Azt értik-e alatta a tisztelt tanitó urak, hogy az egyes növendékek érdemjegyét jegyezzem fel?! Vagyok Önök iránt annyi jóakarattal, hogy ezt nem tételezem fel. Inkább azt hiszem, hogy az egyes tantárgyakból elért eredményt akarják feljegyeztetni, hogy igy az iskola szellemi állapota Önök által is klaszszifikálható legyen! Erre csak azt felelem: hogy az illetékes iskolalátogatóság annak idejében kitünő osztályzatot adott s a bánóczi iskolára vonatkozó tudósításom ezen is alapszik.

Bánóczi Tudósító.

Szerkesztői posta.

Kiváncsi. Furcsa kérdést intéz hozzánk: „Mondjuk meg, vajjon P. boldog lesz-e vele?“ — Hát honnét tudnánk mi ezt megmondani? Kérdezze meg tőlo, talán ő jobban tudja.

Fogadó kompánia. Sulyovszky István nem királyi tanácsos és igy azok, kik ezt állitották, a fogadást megnyerték. Ha már azonban önök erről fogadnak, megemlitjük, hogy S. érdemeit tekintve, megérdemelte volna a királyi tanácsosi czimet és hogy még nem az, annak egyedüli oka ő maga, mert csupa szerénységből elháritotta egy izben — még pedig nem is régen — magától az ilyen nyilvános és legmagasabb helyen adományozni szokott kitüntetést azon indokolással, hogy még korai. De hát a mi késik, az nem mulik.

Balogh Irma. Mint látja, czikkét közöljük. — Azt csak mi sajnáljuk, hogy eddig nem adatott alkalom a kegyeddel való megismerkedésre; reméljük azonban, hogy ezen óhajunk, engedelmével teljesülni fog. Megemlitjük még, hogy M. egy rajta kivül álló ok miatt nem adhatta át nekünk dolgozatát előbb.

Szemrehányás. Minden olyan beküldött tudósitást, mely érdekkel bir, közlünk. Hogy azt a bizonyos hirt közöltük, emezt pedig nem, oka az, hogy az utóbbiról senkitől sem kaptunk értesitést. Azt pedig csak reméljük, nem kivánja, hogy e miatt odautazzunk? Ha van közölni valója, tessék beküldeni.

Bánócz. A mint tudni méltóztatik, a szerkesztőség csak a lap szellemi részeért felelős és a sajtóhibákért nem. Épen azért, átadtuk levelét a kiadóhivatalnak. Abban tökéletesen igaza van, hogy kellemetlenül hat a sok és értelemzavaró sajtóhiba, de hát azt mindenki tudja — a ki hirlapot olvas — hogy annak nem a közlemény irója az oka.

Szondy István. E számra késön jött; talán a jövő héten.

Weisz Adolf. A fenti üzenet önnek is szól azzal a hozzáadással, hogy gyakrabban is felkereshetne közleményeivel.

Felelős szerkesztő: ***Gál Vilmos.***

Kiadó-tulajdonos: ***Landesman B.***

Nyilt-tér.

Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget *a szerk.*)

Válasz

Hutka Józsefnek a „F.-Z.“ legközelebbi számában, a „Nyilttér“ rovat alatt megjelent s a nagyráskai értekezleti gyülésről a „Zemplén“-nek irt tudósitásomra tett észrevételére.

Mindenek előtt kijelentem, hogy *Hutka* József urat igen jól ismerem. Ismerem pedig olyan embernek, ki erejét azokon igyekszik mutogatni, kiket önmagánál sokkal gyöngébbeknek hisz, és akkor lármázik legjobban, midőn valakit azért kell tulkiabálni, mivel talán az a valaki igazat akar mondani. Igen sajnálom, ha Hutka ur előtt nem tudtam ugy feltünni, hogy legalább némileg erősnek látszam; de azt még jobban sajnálnám, ha oly éktelen kifakadásokra, mint a minőkkel nevezett ur engem *személyemben*, Nyilttérben (hol pedig a kocsisok is polemisálhatnak) támadott, egyáltalán okot adtam volna. Am, aki kötekedni akar, az ürügyet könnyen találhat. Hutka urnak pedig — ugy látszik — más czélja nem volt. Mert az idézett közlemény ő róla azt mondja, hogy ő „az ügy mellett küzdött.“ A többi ő reá egyáltalán nem, egyházára pedig csak annyiban vonatkozik, amennyiben elsőnek van kitüntetve azok között, amely egyházak a tanitói értekezletek ellátását megtagadták. Ez pedig igaz. Könnyü elsőnek lenni, hiszen csak ketten vannak az egész mezőn! A sajtónak kötelessége a testületek és közszolgálatban álló egyesek eljárását figyelemmel kiserni. Én nem irtam egyebet, mint igazat; az igazság kimondása pedig sértést nem képezhet. Ennek folytán Hutka urnak azon állitása, hogy a „Zemplén“ 24. számában a bánóczi egyházra vonatkozólag sértés közöltetett, egyszerüen nem igaz.

A bánóczi egyház elkövetett hibáját az 1895. évben megadott ellátással részben jóvá tette, s erről sem a tanitói értekezlet, sem én magam meg nem feledkeztem, a mennyiben az értekezlet alkalmával azt az egyesület nevében személyesen köszöntem meg, de megköszönte ugyanakkor az elnök is Hutka lelkész ur előtt. Czélom volt a bánóczi egyháznak akkor nyilvánitott jóságáról nyilvánosuton is megemlékezni, de a „Zemplén“ t. szerkesztője közleményemet mellőzte; a „Sárospataki Lapok“ pedig — ha *megbizhatlan emlékező tehetségem* nem csal — a küldött tudósitást csak kivonatban közölte.

Hutka ur szükségesnek látja az én emlékező tehetségemet „*megbizhatlan*“-nak nyilvánitani. Hogy valami rendkivüli szellemi erővel rendelkezném, azt nem állithatom; de hogy emlékező tehetségem teljesen megbizhatlan volna, azt még én idáig nem tapasztaltam és hajlandó vagyok hinni, hogy Hutka ur sem. Nagyot akart mondani s hogy nem sikerült, állitása nem telelvén meg a valóságnak ugy e tisztelendő ur? annak csak a jó Isten az oka! Legalább az én megbizhatlan emlékező tehetségemmel ugy emlékszem, hogy e megbizhatlan emlékező tehetségre Hutka ur egy alkalommal (a jelentő ivek kitöltésénél) igen is rá volt szorulva s nemcsak előttem, de mások előtt is tett nyilatkozata szerint „nélküle nem felelhetett volna meg“ küldetésének. Hiszi még Hutka lelkész ur, amit irt az én emlékező tehetségemről? Ha igen, azon esetben más alkalommal szivesen szolgálok más példával.

Hogy a bánóczi egyház többé nem látja el a tanitói, értekezletet azt elhiszem; de azt is hiszem, hogy csak addig az ideig nem, mig tisztelendőséged vezeti az egyház ügyeit, már pedig Bánóczra is rászállhat 8 év alatt a szabadulás angyala!

A vendéglátást semmiként sem lehet kierőszakolni. A tanitó értekezletek ellátása ez idő szerint az egyházak erkölcsi kötelessége. Ha a tanitók saját jószántokból saját érdekeikik előnyére tömörülnek, akkor ám gondoskodjanak saját ellátásukról; de midőn az egyházhatóság rendeli, hogy a tanitóság gyüléseket tartson azért, hogy magát képezvén, a felekezeti iskolák javát inkább szolgálja: azt hiszem, méltán kivánjuk, hogy legyen gondoskodva oly eszközökről, melyekkel az egyházhatósági rendelet keresztülvihető. És midőn az értekezletek megtartása elrendeltetett, az egyházak jótékonyságához volt vetve a remény, valamint a tanitók is azon esetre számitva alakultak az 1870. évben testületté, ha az egyházak a kivánt ellátást megadják. Az esperesi hivatal a jelzett évben bocsátott ki e tárgyban körlevelet. Talán Bánóczon is járt ez a körlevél!

Az abarai tanitói értekezletek egynémelyikéhez is van szava a kritikának. A szalóki botrányos lefolyásu gyülésről hallemásból birok csak tudomással, mert ott jegyzőkönyv nem lett felvéve, én pedig még akkor Beregvármegyében működtem, tehát arra *megbizhatóan* nem emlékezhetem. Különben az utóbb jelzett s két tanitó személyeskedése miatt támadt szomoru emlékü gyülés elvetés méltó birálatát, melyen akkor is Hutka ur nevetett legnagyobbat. A hivatkozott máleczai hirneves esetről sohasem hallottam.

Azt egyáltalán nem hiszem, hogy csak én magam járok világosságban s mások a sötétségben botorkáznak. Magamról többet nem hiszek, mint amennyi vagyok. És hogy a támadások ellenében védelemre kelek ugy a magam, mint tanitótársaim s szent ügyünk mellett, azt tessék önérzetemnek tulajdonitani, mit a tisztelendő urnak egy-egy mosolyáért és kézszoritásáért eladni sohasem fogok. Több nem, de kevesebb sem vagyok annál, mint amennyinek magamat tartom. Hogy ez mennyiben áll, azt az elfogulatlan jobbak itélete határozza meg és tisztelendő ur, kinek roszakaratu kicsinylését ismeretségünk óta csaknem mindenkivel szemben tapasztaltam. Meg kell ám jegyeznünk, hogy egy ember nézete nem világnézet.

Hogy a gyülésről ki irjon tudósitást? Bocsásson meg lelkész ur, ez ügyben a tanitótestület senkitől, legalább Öntől nem kér tanácsot. Ösmerjük mi saját embereinket. Szivesen felkérnök mi tisztelendőségedet a riportersége, de — kérem — mi ambitiósus emberek vagyunk, kik megkivánjuk, hogy a gyülésünkről közölt tudósitás ne a „Nyilttér“-ben jelenjék meg, már pedig — ugy látszik — Hutka ur annyira nem szokta megválogatni kifejezéseit s annyira személyeskedő, hogy közleménye a „Nyilttér“-re szorul.

Ezek után a mélyen tisztelt olvasó közönségre bizom annak megitélését, hogy hivatott hirlapiró Hutka József, bánóczi lelkész urnak volt-e oka engem kicsinylőleg támadni, vagy nem?! Bizony meggondolhatta volna Hutka ur, hogy nem érdemlett kifejezésekkel bántani azt, ki tisztán a tanitótestület utasitása folytán és annak érdekeit munkálandó fog tollat s igazat mer mondani: minden esetre indokolatlan, söt roszakaratu eljárás.

Még azt jelentem ki, hogy azon nem remélt esetben, ha Hutka József, bánóczi lelkész ur e nem eléggé kellemes enyelgést tovább folytatni óhajtja, engem mindannyiszor a küzdelem terén fog találni, melyről hogy ki kerül ki győzelemmel, azt az idő majd meghozza. — Én igazán mondva — igen sajnálom, hogy egykori papommal ilyen vitatkozásba kellett bocsátkoznom s hogy a törülköző nem lehet szebb a mosdónál. Mindenesetre szomoru példa a pap és tanitó között nálunk létező viszonyról. Csak mulattassuk magunkat és a közönséget egészen a megbotránkozásig!

Magamat Hutka lelkész urnak jobb indulatába ajánlom s maradok

Abarán, 1897. junius hó 29-én.

Fábián István,
abarai ev. ref. tanitó.

N.-Mihályi sörfőzde és malátagyár.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint f. év julius hó 1-étől **sörgyártmányaink árusitását** a „Felső-Zemplén“ kiadóhivatalával átellenben fekvő

Klein-féle sörcsarnokban

a következő árak mellett eszközöljük:

1 pohár jégbe hütött sör	4 kr.
1 korsó „ „ „	8 kr.
1 üveg „Bock“-sör	12 kr.
1 liter sör utczai kimérésben	14 kr.

7 Tisztelettel

Nagymihályi sörfőzde és malátagyár.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TARSULAT BUDAPESTEN.

GŐZCSÉPLŐINK

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára,

mely a gazdálkodáshoz szükséges **összes gazdasági gépeket gyártja.**

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágositással szivesen szolgálunk dijmentesen. Minden hozzánk intézett kérdezősködésre készséggel adunk kimerito és felvilágositó választ.

Felsőmagyarország vezérképviselője:

KLEIN MIKSA

Nagy-Mihályon Barnai-szálloda 2. szám.

A nyári idény tartama alatt az általunk bérelt közfürdőben **hideg**

kádfürdő- és zuhany jegyeket

is árusitunk és pedig, hogy a n. é. közönség rokonszenvével találkozzunk, a következő bérleti árakat szabjuk.

10 drb. jegy 3 frt — 20 drb. jegy 5 frt.

Az ekképen váltott fürdőjegyek másra át nem ruházhatók.

A n. é. közönség pártfogásáért esd.

A nagymihályi közfürdő bérlősége.

Társaskocsi közlekedés.

Tisztelettel hozom a nagyérdemü közönség b. tudomására, hogy

Ungvár és Nagy-Mihály között

Társaskocsi

közlekedést

létesitettem.

Indul fél 6 órakor reggel Ungvárról.

Szobránczra érk. d. e. 8 órakor,
N.-Mihályra „ „ 10 „

N.-Mihályról indul fél 1 órakor d. u.

Szobránczra érk. fél 3 ór. d. u.
Ungvárra „ „ 5 „ „ „

DIJAK:

Szobránczig podgyász nélkül 80 kr
Ungvártól-Nagy-Mihályig „ „ 1 frt 20 „
Podgyász ára súly és nagyság szerint.

Tisztelettel

Grosz Lajos,
3 társaskocsi-tulajdonos.

Nyomatott Landesman B. könyvnyomdájában.